

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"
гр. Априлци, обл. Ловешка, ул. "Васил Левски" № 83
тел: 0898776634, E-mail : info-1100108@edu.mon.bg

Утвърждавам:

Директор:

/И. Колевска/

**ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА
УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ
В СУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
гр. АПРИЛЦИ
ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 ГОДИНА**

Настоящият План за противодействие на училищния
Тормоз е приет на заседание на Педагогическия съвет с
Протокол № 12/08.09.26 г. и заповед № 75-75/18.09.2026 г.

I. Цели:

1. Последователно, координирано и ефикасно противодействие на училищния тормоз чрез разработване и прилагане на цялостен училищен подход - система за превенция, система за интервенция и система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечени в ситуация на насилие и тормоз.
2. Ограничаване и елиминиране на предпоставките и рисковите фактори в средата в училище, допринасящи за проява на агресия и утвърждаване на агресивни модели на поведение.
3. Изграждане на социални умения и нагласи за ненасилие във взаимоотношенията.
4. Осигуряване сигурността на учениците и повишаване чувствителността относно тормоза сред работещите в училище.

II. Задачи:

1. Организиране и провеждане на дейностите и превантивните мерки за противодействие на тормоза.
2. Създаване на положителна училищна среда като условие за намаляване на агресията и насилието между учениците и утвърждаване на позитивна дисциплина.
3. Очертаване на ясни правила на поведение, ценности, норми и процедури при нарушаването им.
4. Предприемане на бързи и адекватни действия за закрила на децата, жертва или в риск от насилие.

III. Специфични принципи, на които следва да се базира политиката за сигурна образователна среда:

1. Принцип за приобщаващо образование и приемане на различието и разнообразието.
2. Принцип за прилагане на институционален подход.
3. Принцип за подкрепа и мотивиране на всички участници в училищната общност /в т.ч информиране, обучение, консултиране, изграждане на супервизия.../
4. Принцип за системност и регулярност при изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз.
5. Принцип за партньорства с родителите.
6. Принцип за ефективност на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

7. Принцип за защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност - основна ценност в междуличностните отношения.

IV. Дейности по превенция на насилието и тормоза на ниво *институция*.

1. Запознаване на учители, ученици и родители с **Механизма за противодействие на училищния тормоз между учениците** и с настоящия План, разработен в съответствие с Механизма. Запознаване на родителите на родителска среща и публикуване на плана на сайта на училището. Запознаване на учениците и класните ръководители в Часа на класа.
2. Предоставяне на копия на класните ръководители и учители в училището и контрол за спазване и изпълнение на дейностите в него.
3. Обсъждане на дейности по оценка на риска, по Плана и Механизма за превенция на училищния тормоз на Педагогически съвет.
4. Създаване /актуализиране/ на Етичен кодекс на училищната общност, съгласно ЗПУО.
5. Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.
6. Ангажиране на Училищна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /УКБППМН/, педагогически съветник, психолог, класни ръководители и координационен съвет с осъществяване на този план.

V. Дейности по превенция на насилието и тормоза на ниво *клас*.

1. Извършване оценка на риска от училищен тормоз в началото и в края на учебната година. **Провеждане на анкета-въпросник с учениците за тормоза в училище (в началото и края на учебната година)** до 30.10.2025г. и до 20.06.2026г. Анализите и обобщенията се обработват от Координационен съвет, и съответно се обсъждат с класните ръководители. Оценката и анализирането на риска е първата стъпка към неговото решаване. Оценката изисква да се даде отговор на следните въпроси: Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кои видове и какви форми на тормоз има в училището? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците? Как се е реагирало до момента? Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна. Оценката следва да се извършва в началото и в края на учебната година. Тя се организира от училищното ръководство. За целта могат да се използват редица инструменти, като специални въпросници, дискусии с участие на цялата училищна общност, фокус групи с деца, учители и родители и др.

2. Провеждане на групови и индивидуални тренинги, дискусии, ролеви игри, решаване на казуси, споделяне на опит с учениците от класните ръководители /уч. психолог/

Примерни теми за Часа на класа: „Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме и противодействаме?“

„Права и отговорности на учениците в училище.“

„Ценностите- какво са? Как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?“

„Какво преживяват извършителя, потърпевшия и наблюдателите на насилие и тормоз?“

„Как се чувстваме когато станем свидетели на прояви на насилие и тормоз? Какво правим?“

3. Създаване на „пространство“, в което открито да се говори за насилието и тормоза и за формиране на нагласи и социални умения за ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

4. Обсъждане в Часа на класа начини за реагиране в ситуации на тормоз и органи и институции, които могат да им бъдат от помощ.

5. Изготвяне на правила за поведение и ненасилие за всеки клас и мерки при нарушаването им, основани на позитивната дисциплина.

6. Изграждане на умения за общуване и решаване на конфликти.

-Изграждане на умения за разпознаване, трансформация и насочване на агресията към позитивни форми на изява.

-Усвояване на знания и умения за избягване на рискови ситуации и предпазване от насилие в дома, на улицата, в училище.

-Реформиране на индивидуалните концепции за смисъла на човешкото съществуване и активизиране на вътрешно-личностните ресурси на учениците за саморегулация и самоорганизация, подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоза;

-подобряване на системата за съобщаване на случаи на тормоз (въвеждане на нови форми и канали, гарантиране на конфиденциалността);

включване на експерти, родителите и самите ученици в процеса на създаване и реализирането на всички интервенции;

-използване на подхода за работа с връстници (peer education), които трябва да станат естествените помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на децата, които са обект на тормоз, така и по отношение на децата, които упражняват насилие;

VI. Дейности по интервенция за справяне с насилието и тормоза на ниво институция:

1. Водене на Дневник със случаи и процедури за управление на информацията. В него да се документират ситуациите, съответстващи на второ и трето ниво според приетата класификация /Приложение №1/ с намесата на Координационния съвет.

2. Извършване на анализ и оценка на риска от Координационния съвет на базата на вписаните ситуации.

3. Даване становище от Координационния съвет за индивидуална работа по случай с дете, намиращо се в ситуация на риск по смисъла на ЗЗД и ЗПУО и предлагане на конкретни мерки за индивидуална и групова работа и насочване на ученика към допълнителна подкрепа за личностно развитие.

4. Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби според приетите правила.

5. Спазване на графика за дежурства и подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа оценка е установено, че се извършва тормоз;

6. Повишаване квалификацията на учителите за противодействие и справяне с тормоза в училище;

7. Договаряне на ясно разписани отговорности за реагиране при всяка проява на тормоз.

VII. Дейности по интервенция за справяне с насилието и тормоза на ниво клас/група:

1. Дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит като теми в ЧК съгласно плана за час на класа;

2. Използване теми от учебното съдържание по обществени науки, които да се използват за работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т.н.;

3. Индивидуални разговори с ученици и родители при случаи на тормоз в училище или съмнения за такъв.

4. Стимулиране на учениците да съобщават за случаи на тормоз при гарантиране на конфиденциалността;

5. Използване на подхода „връстници обучават връстници“;

6. Привличане на родителите при решаване на възникнали проблеми – участие в първоначалната оценка на тормоза, придружаване по време на посещения извън училище, подпомагане на извънкласните форми и културните мероприятия чрез активно включване и идеи;

VIII. Дейности на ниво *общност*:

1. Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти – МКБППМН, РПУ, ДПС, Отдел "Закрила на детето", НПО и др.;

2. Дейности на педагогическия съветник, психолога и класните ръководители по превенция и ограничаване на рисковите фактори на насилие:

3. Своевременно уведомяване на директора на училището, Отдела за закрила на детето и органите на полицията при наличие на данни за насилие, извършено в семейството или за престъпни посегателства срещу деца, станало известно в процеса на работа.

4. Консултиране на децата, претърпели насилие с цел оказване на психологическа подкрепа. Кризисна интервенция. Консултации с родителите на деца жертви и агресори.

5. Разговори - дискусии, тренинги и презентации по класове с цел запознаване с правата на децата, разпознаване на рисковите фактори за насилие и техни първи стъпки в случай на насилие.

6. Разпространение на материали и телефони за сигнализиране в случаи на насилие.

7. Провеждане на диалози, анкети и въпросници за наличие на тормоз в училище. Установяване на нивата на агресия и идентифициране на случаите.

8. Насочване на деца и семейства, преживели насилие, към подходящи социални и психологически центрове и услуги – местни комисии за БППМН, центрове за обществена подкрепа, общински съвети по наркотични вещества, индивидуално или семейно консултиране.

9. Подпомагане на учителите при работа с деца жертви на насилие и деца в риск чрез наблюдение на детето в училище и насоки за действие и мерки за предприемане.

10. Включване на Ученическия съвет по дейностите за превенция на училищния тормоз според подхода за работа с връстници.

IX. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците.

Ниво на тормоз	Отговор на училище	Отговорни лица
Първо ниво - Ниско нарушение на правилата /еднократна проява, обида, подигравка и др. подобни/	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило – налагане на съответната последица чрез методите на позитивната дисциплина. Работа на класния ръководител съвместно с родител - индивидуално, с група ученици или с целия клас. Възстановяване на щети.	Учител и/или класен ръководител съвместно с родител
Второ ниво - Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или с по-сериозни последици	Описване в Дневника за тормоз – работа по случай, възстановяване на щетата, разговор с родител; разговор	Класен ръководител, психолог, педагогически съветник, представители на

	с ОЗД;	Координационния съвет и директор и задължително родител, В някои случаи и ОЗД
Трето ниво - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, за който и да е от участниците в ситуацията	Незабавно уведомяване на ОЗД и/или полицията и община по силата на Координационния механизъм; Насочване към МКБППМН. Съставяне на протокол за тормоз и възстановяване на щетите, включване на учениците в допълнителни програми, насочване към услуги в общността. Интензивна работа по случай, консултации, индивидуална работа с учениците.	Директора съвместно с Координационния съвет и задължително родител и компетентните власти, организации и услуги-ОЗД, полиция, центрове за социална работа и др.

Х. Действия при установен училищен тормоз между учениците:

1. Разграничаване случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците.
2. Прекратяване на ситуацията на тормоз. Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
3. Намеса на класен ръководител и психолог/педагогически съветник с действия по четирите стъпки за работа с детето – обект на тормоз, с ученика, извършващ тормоза и с наблюдателите. Разговор с учениците и възстановяване на щетата – както материална, така и нематериална, налагане на мярка, съгласувана с участниците в тормоза/насилието.
4. Регистриране на ситуацията на тормоз.
5. Уведомяване на родителите на участниците в тормоза.
6. Информирание на Координационния съвет за случая на тормоз.
7. Координационният екип анализира ситуацията и определя необходимите мерки по случая – индивидуална работа с ученика, координирана от председателя на Координационния съвет.

ХІ. Регистриране на ситуации на тормоз:

1. Създава се Регистър на училището за регистриране на случаи на тормоз между учениците.

2. В него се документират единствено ситуацияите, съответстващи на ниво две и три според приетата класификация от Механизма за противодействие на училищния тормоз. Ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „кратко описание на случая“, „кога се е случило“, „участници“, „клас“, „служител, регистрирал тормоза - име и подпис“, „предприети действия“, „информирани отговорни участници“, „как е приключила ситуацията или на какъв етап е“ и „какво предстои“. Този Регистър се съхранява при педагогическия съветник и е на разположение на всеки училищен служител.

На базата на вписаната ситуация, координационният съвет извършва оценка на риска, анализира и разпознава всички ученици въввлечени в ситуацията - и потърпевши и извършители на тормоза. Анализът е с цел извеждане на необходимост от индивидуална работа по случай с ученик, намиращ се в ситуация на риск. Екипът създава процедура за откриване и работа по случай.